

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus II. An Collator beneficii vacantis, ex causa æris alieni, ad tempus licitè reservet ejus fructus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

endum, (subjungit Pontifex) utrum, qui dat spirituale beneficium, proventus *ante donationem percipiat?* nam, si proventus ante donationem, non perceperit ipse, sed alius, & ex donatione consequatur, ut ipse proventus percipiat, non est dubium, circa hac intercedere simoniacam pravitatem: si verò ante donationem perceperit ipse proventus? credimus distinguendum, utrum ante donationem constituat, ut ipsi proventus retineantur, ad tempus pro causa justa, & necessaria? aut conveniat cum eo, qui accepit beneficium, seu cum mediatore quocunque, ut officio illo concessio retineat ipse sibi proventus? primum enim membrum credimus esse licitum; secundum autem dicimus, non licere, ne vim aperiamus his, qui pravitatem suam fatagunt palliare.

909 Ex hac enim resolutione Pontificia, Rubricam tituli (quòd beneficia Ecclesiastica sine diminutione conferenda sint) & nigrum, Provisoribus beneficiorum, sive per collationem, sive per præsentationem, & institutionem, sive per electionem, & confirmationem, aut alium quemcunque modum providendi, non liceat, *ex qualibet causa*, beneficiorum fructus sibi, aut aliis reservare; quamvis, ut constat ex textu relato quandoque fieri possit ex justa, & necessaria causa ad tempus (pro ut in seqq. exponitur) posse conciliari.

ARTICULUS II.

An Collator beneficii vacantis, ex causa æris alieni, ad tempus licite reservet ejus fructus?

910 **C**ollator hic sumendus est latè, ut nominamus n. priori, nimirum pro quolibet exercente modum aliquem provisionis, præsentando, instituendo, transferendo, liberè conferendo, &c. Deinde, quaestio distinguenda est, an ea reservatio fructuum ex causa æris alieni persolvendi nascatur ex debitis contractis *in bonum Ecclesie*, vel beneficii? an in privatum ipsius Collatoris? Proresolvat. not. in Clement. si una. 2. de rebus Ecclesie non alienand. a Clemente V. in Concilio Viennensi, constitutum esse, *ut, si Episcopus (sui etiam Capituli accedente consensu) mense suæ, vel ipsi Capitulo, aliquam duxerit Ecclesiam univendam, hoc irritum sit, & inane, contrariâ quavis consuetudine non obstante.*

Huic accedit decretum Tridentini *sess. 9^{II} 24. de reform. c. 14.* quòd sic habet: in pluribus Ecclesiis, tam Cathedralibus, quàm Collegiatis, & Parochialibus, *ex earum constitutionibus, aut ex prava consuetudine observari intelligitur*, ut in electione, præsentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, vel alia provisione, sive admissione ad possessionem alicujus cathedralis Ecclesie, vel beneficii, Canoniciatum, aut præbendarum, *vel partem proventuum, seu ad distributiones quotidianas certæ conditionis, seu deductiones, ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationes ve. illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus Ecclesiis dicuntur* Turnorum lucra, *interponantur: hæc, cum sancta Synodus detestetur, mandat Episcopis, ut quæcunque hujusmodi in usus pios non convertuntur, atque ingressus eos, qui Simoniacæ labis, aut sordidæ avaritiæ suspicionem habent, fieri non permittant, ipsique diligenter de eorum constituentibus, sive consuetudinibus, super prædictis cognoscant, & illis tantum (quas, ut laudabiles probaverint) exceptis, reliquas ut pravas, ac scandalosas rejiciant, & aboleant.*

Ex dictis juribus deducitur 1. Episcopis, 912 & beneficiorum Collatoribus ex causa justa, & necessaria licere ad tempus reservare fructus beneficiorum, si eos ante beneficii donationem perceperunt; non autem si cum eo, qui accepit beneficium, ut ipse (nimirum collator) officio illo concessio, eos retineat, ut constat ex dict. c. unic. h. t. ubi primum, dicitur licitum; secundum autem, pravitatis pallium, ut constat ex textu supra in num. 909.

Deducitur 2. etiam in primo casu retentionem fructuum non licere ad quoscunque fines, nisi *in pios usus convertantur*, ut ait Trid. qualis esset, si Ecclesia foret obærata, nec à debitis aliter liberari possit, primum enim præstaret causam esse *justam*; alterum, *necessariam*.

Deducitur 3. retentionem fructuum, 913 factam in provisionibus beneficiorum, qui in pios usus non convertuntur, vel simoniacæ labis, vel sordidæ avaritiæ suspicionem habere, adeoque ab Episcopis non permittendam; minus ab ipsis exercendam; cum eam sancta Synodus Tridentina, tanquam vitiosam omnino detestetur, ut patet ex textu in n. 910. & seq.

Deducitur 4. probabilius esse, dictas fructuum reservationes, in collationibus beneficiorum, cassante iustâ, & necessariâ causâ, ad pios usus pertinente, spectato jure communi, non posse licitè fieri sine privilegio, vel licentia Papæ; ratio sumitur ex Rubrica hujus tiruli; quia salaria constituta Ecclesiæ Ministris, integrè sunt persolvenda. Deinde *Clement. 2. de reb. Eccles.* Episcopus unam Ecclesiam, etiam cum consensu Capituli, non potest mensuræ suæ, vel Capitulari, unire perpetuò; quia Episcopus auctoritatem præstaret in proprio factò, seu in proprium commodum. *Gloss. ibid. V. mense sue*, sed hæc ratio locum habet etiam in unione temporali, vel fructuum reservatione ad tempus. Non prohibetur tamen Episcopo, quò minus cum Capitulo statuatur, ut reditus, vel eorum pars beneficiorum vacantium ad tempus referrentur in utilitatem Ecclesiæ Cathedralis, v. g. pro fabrica, vel solvendis debitis, Ecclesiæ nomine contractis, ut dicitur in *Clement. de reb. Eccles. non alien.* non tamen mensuræ suæ, ut habetur in *cit. Clement. 2. num. 910.*

914 Deducitur 5. posse etiam Episcopum, cum Capitulo, statuere, ut certa pars fructuum primi anni, ex beneficiis in sua diocesi vacantibus, applicetur ad fabricam Ecclesiæ Cathedralis, si necessitas exigat; quia sic non præstat auctoritatem in factò proprio, sicut fieret, si eam applicaret mensuræ suæ, vel Capitulari, ita Layman in *c. 2. de rescript. in 6.* Quod tamen intelligendum, non neglecto ministerio debito Ecclesiæ, cujus fructus ad dictum finem reservantur; consequenter constituto Clerico, ei Ecclesiæ ministrandi, ex ejus redditibus iusto stipendio, & sustentatione, quo fit, non posse reservari integros talis beneficii reditus, saltem spectato jure communi.

Cæterum consuetudo *rationabilis*, vel statutum *laudabile*, admitti potest, per quod aliquid exigitur ab obtinentibus beneficium, & quotidianas distributiones, quod non in ipsorum exigentium utilitatem, sed Ecclesiæ, aliosque pios usus pios convertatur, modò non pro ingressu ipso, & admissione, sed ad alium finem excigatur, sic Felinus in *c. Cum M. de constitut. Abbas in c. Jacobus. de simon. num. 3. & patet cit. decreto Trid. ibi: illis tan-*

tum, quas ut laudabiles probaverint, exceptis, tales porò non debent censeri consuetudines, quæ sunt pro instauratione vel reparatione bonorum, *mense Capitularis*, cederent enim in utilitatem singulorum, resolvit Garcia *p. 8. c. 1. num. 90.* Minus illæ numerari inter *laudabiles* poterunt, quas specificè exprimit Tridentinum in decreto relato *num. 911.*

Eam tamen consuetudinem de serviendo per annum, vel aliquod tempus, & nihil percipiendo interim de massa glossa, nisi peracto integro dicto servitio, vel quod post obitum hæredibus debeatur, cum sit potius differre, quàm auferre, non comprehendit hoc Tridentini decreto, refert decisum Garcia *p. 11. c. 15. num. 138.* nec etiam illam, ut duobus primis annis (quibus quis fuerit Canonicus) fructus Canonici sint hæredum antecessoris sic Garcia *cit. num. 138. & ex illo Barbosa in Trident. cit. an. 3.* si fundetur in pio, vel iusto titulo.

Dixi autem superius *n. 913. spectato jure communi*, nam in quibusdam Ecclesiis Germaniæ, adhuc hodie consuetudo viget, ut annata, seu primi fructus, aut potius moderata eorum pars reservetur Episcopo ad ejus proventus augendos, teste Layman *l. 4. tr. 10. c. ult. §. 5. n. 46.* adde, non satis constare, an in *Trid. sess. 24. de reform. c. 14.* ea reservatio simpliciter prohibeatur? an verò solum, ne simoniacè recipiantur? quasi *pro ipsa collatione*, vel *institutione*, si enim fundantur in receptione pro collatione, vel institutione, dubium non est, talem consuetudinem omnino irritam esse, si in vitio avaritiæ reprobatam à Trid.

His adde, quòd, si Episcopus mutuum accepit *in utilitatem suæ Ecclesiæ, & is, eo non soluto, obiit*, successor in Episcopatu conveniri posse, super eo, & ad solutionem Creditoribus præstandam teneatur *c. Dilecti 17. de foro competente, sic Pirhing eod. num. 45.*

ARTICULUS III

Qualiter pensionibus beneficia gravari possint à Collatoribus?

Non est dubium, impositione pensionum diminui reditus beneficii, cæteroquin competentes beneficiario, cui pro-